

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ - ΠΡΑΚΤΙΚΑ

Αριθμός 14/2010

Σήμερα 13 Μαΐου 2010, ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00' στο Κατάστημα του Αρείου Πάγου συνήλθε, ύστερα από νόμιμη πρόσκληση, η, κατά το άρθρο 14 παρ. 2 και 4 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών, διοικητική ολομέλεια στην οποία έλαβαν μέρος οι: Γεώργιος Καλαμίδας, Πρόεδρος του Αρείου Πάγου, Ιωάννης – Σπυρίδων Τέντες, Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, Δημήτριος Δαλιάνης, Ηλίας Γιαννακάκης, Δημήτριος Πατινίδης, Θεοδώρα Γκοϊνη, Αντιπρόεδροι του Αρείου Πάγου, Βασίλειος Ρήγας - Εισηγητής, Ρένα Ασημακοπούλου, Σπυρίδων Ζιάκας, Χαράλαμπος Ζώης, Χαράλαμπος Παπαηλιού, Χαράλαμπος Δημάδης, Αθανάσιος Κουτρομάνος, Μιχαήλ Θεοχαρίδης, Βασίλειος Λυκούδης, Βασίλειος Φούκας, Γεώργιος Χρυσικός, Νικόλαος Ζαΐρης, Δήμητρα Παπαντωνοπούλου, Νικόλαος Λεοντής, Βιολέττα Κυτέα, Βαρβάρα Κριτσωτάκη, Ελευθέριος Μάλλιος, Γεωργία Λαλούση, Ευτύχιος Παλαιοκαστρίτης, Γρηγόριος Κουτσόπουλος, Σπυρίδων Μιτσιάλης, Γεώργιος Γεωργέλλης, Παναγιώτης Κομνηνάκης, Δημήτριος Μουστάκας, Παναγιώτης Ρουμπής, Ανδρέας Δουλγεράκης, Κωνσταντίνος Φράγκος, Νικόλαος Πάσσος, Σοφία Καραχάλιου, Δημήτριος Τίγγας, Νικόλαος Μπιχάκης, Δημητρούλα Υφαντή, Γεώργιος Μπατζαλέξης, Αικατερίνη Βασιλακοπούλου - Κατσαβριά, Ιωάννης Γιαννακόπουλος, Χρυσόστομος Ευαγγέλου,

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 2

Κωνσταντίνος Τσόλας, Δημήτριος Κράνης, Χριστόφορος Κοσμίδης, Ανδρέας Ξένος, Κυριακούλα Γεροστάθη και Βασίλειος Φράγγος, Αρεοπαγίτες. Κωλύονται και δεν παρέστησαν οι λοιποί Αντιπρόεδροι του Αρείου Πάγου και Αρεοπαγίτες.

Παραστάθηκε ως γραμματέας της Ολομέλειας η Αλεξάνδρα Χαραλάμπους, Αναπληρώτρια Προϊσταμένης Διεύθυνσης της Γραμματείας του Αρείου Πάγου.

Η Διοικητική Ολομέλεια συνήλθε σε Συμβούλιο ύστερα από την υπ' αριθ. **206/27.4.2010** πρόσκληση του Προέδρου του Αρείου Πάγου προκειμένου να ανταλλάξει απόψεις σχετικά με την αντιμετώπιση του νομικού ζητήματος, που δημιουργείται εξ αφορμής των καταδικαστικών για την Ελλάδα αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου λόγω απορρίψεως αναιρετικών λόγων ως αορίστων.

Ο Εισηγητής – Αρεοπαγίτης Βασίλειος Ρήγας έθεσε υπόψη των μελών της Ολομέλειας το παραπάνω έγγραφο και ανέπτυξε την εισήγησή του ως εξής:

Κατά την παγία αρεοπαγιτική νομολογία, για το ορισμένο και συνεπώς το παραδεκτό των αναιρετικών λόγων της ευθείας ή εκ πλαγίου παραβίασεως ουσιαστικού κανόνα δικαίου, κατά το άρθρο 559 αρ. 1 και 19 ΚΠολΔ, απαιτείται να αναφέρονται στο αναιρετήριο με πληρότητα και σαφήνεια και όχι αποσπασματικώς και επιλεκτικώς, τα γενόμενα δεκτά από το δικαστήριο της ουσίας πραγματικά περιστατικά ή οι «παραδοχές» αυτού, υπό τα οποία ή τις οποίες συνετελέσθη η επικαλουμένη παραβίαση. Ειδικότερα, γίνεται δεκτό περίπου στερεοτύπως ότι: «Όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 118 αρ. 4, 566 § 1 και 577 § 3 ΚΠολΔ, για την πληρότητα του λόγου αναίρεσης με τον οποίο αποδίδεται στο δικαστήριο της ουσίας παραβίαση των κανόνων ουσιαστικού δικαίου (άρθρο 559 αριθ. 1α ΚΠολΔ), πρέπει να αναφέρονται στο αναιρετήριο, εκτός από τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου που

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 3

φέρονται ότι παραβιάστηκαν, το αποδιδόμενο στο δικαστήριο νομικό σφάλμα περί την ερμηνεία και εφαρμογή του ουσιαστικού νόμου, εφόσον δε το δικαστήριο αποφάνθηκε επί της ουσίας της υπόθεσης, με πληρότητα και σαφήνεια, και όχι αποσπασματικά και επιλεκτικά, τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε αυτό, υπό τα οποία συντελέσθηκε η προβαλλόμενη παραβίαση των κανόνων του ουσιαστικού δικαίου, ώστε από το αναιρετήριο να προκύπτει η νομική πλημμέλεια, δοθέντος ότι η αοριστία του λόγου της αναίρεσης δε μπορεί να συμπληρωθεί με παραπομπή σε άλλο διαδικαστικό έγγραφο. Επίσης, για να είναι ορισμένος ο λόγος αναίρεσης, με τον οποίο αποδίδεται στο δικαστήριο της ουσίας η νομική πλημμέλεια ότι η απόφασή του στερείται νόμιμης βάσης (άρθρο 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ), πρέπει να αναφέρονται, πλην των άλλων, με πληρότητα, οι ουσιαστικές παραδοχές του δικαστηρίου, υπό τις οποίες συντελέσθηκε η αποδιδόμενη παράβαση και η αιτία συνεπεία της οποίας συμβαίνει τούτο, ήτοι αν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αντιφατικές αιτιολογίες, οπότε πρέπει να καθορίζεται σε τι συνίσταται η αντίφαση και από ποία αντιτιθέμενα μέρη προκύπτει, ή εάν έχει ανεπαρκείς αιτιολογίες, οπότε πρέπει περαιτέρω να καθορίζεται σε τι συνίσταται η ανεπάρκειά τους, ποίο δηλαδή το στοιχείο που λείπει, το οποίο είναι αναγκαίο για την επάρκειά τους» (βλ. ενδεικτικώς ΟΛΑΠ 32/1996, 27/1998 και από τις τελευταίες 2041, 1423, 1421, 1340, 1291, 1279, 1216, 1215, 1013, 1012, 1007, 980, 694, 401, 365, 348, 221, 126, 69 του 2009).

2. Νομολογία του ΕΔΔΑ

Με δώδεκα αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου κατεδικάσθη η Ελλάδα στην καταβολή αποζημιώσεων στους προσφεύγοντες, ένεκα προσβολής υπό του Αρείου Πάγου του δικαιώματος αυτών να προσφεύγουν στη δικαιοσύνη, συνεπεία της απορρίψεως, δυνάμει της ανωτέρω

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 4

αρεοπαγίτικης πρακτικής, ως απαραδέκτων λόγων αναιρέσεως, επειδή οι προσφεύγοντες δεν διελάμβαναν στα αναιρετήρια τις παραδοχές των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων. Ειδικότερα, το ΕΔΔΑ δέχεται διά των εν λόγω αποφάσεων του σχεδόν πανομοιότυπως ότι: «α) ο εθνικός νομοθέτης δικαιούται να θεσπίζει ή να μη θεσπίζει το ένδικο μέσο της αιτήσεως αναιρέσεως κατά την κρίση του, δυνάμενος να τάσσει και προϋποθέσεις του παραδεκτού της αυστηρότερες εκείνων του ενδίκου μέσου της εφέσεως, αλλά αν θεσπίσει το ένδικο μέσο της αναιρέσεως, πρέπει να διασφαλίζονται οι εγγυήσεις του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τηρουμένης ως προς αυτό και της αρχής της αναλογικότητας, β) ο κανόνας περί της ανάγκης μνείας στο αναιρετήριο για το παραδεκτό (ορισμένο) του αναιρετικού λόγου των πραγματικών παραδοχών της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν απορρέει από συγκεκριμένη δικονομική διάταξη, αλλ' αποτελεί νομολογιακή κατασκευή, γ) το δικαστήριο (το ΕΔΔΑ) μπορεί να δεχθεί ότι ο κανόνας αυτός, ήτοι της αναγκαιότητας αναφοράς των παραδοχών του δικαστηρίου της ουσίας, είναι σύμφωνος προς τις αρχές της νομικής ασφαλείας και της καλής απονομής της δικαιοσύνης, δ) στις κριθείσες περιπτώσεις δεν ανεφέροντο στα αναιρετήρια τα γενόμενα δεκτά από τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις πραγματικά γεγονότα, αλλά τούτο δεν ήταν αναγκαίο, διότι οι προσφεύγοντες (αναιρεσεύοντες) είχαν παραθέσει περιληπτικώς στην εισαγωγή της αιτήσεώς των τα κυριότερα πραγματικά γεγονότα της υποθέσεως, την μέχρι τότε ακολουθηθείσα διαδικασία και τις αιτιάσεις των κατά των προσβαλλομένων αποφάσεων και εξάλλου είχαν επισυνάψει στις αιτήσεις των τις προσβαλλόμενες αποφάσεις και τέλος ε) κατόπιν τούτων προσεβλήθη το δικαίωμά των να προσφεύγουν σε δικαστήριο, ως περιορισθέν ανεπιτρέπτως» (βλ. τις αποφάσεις ΕΔΔΑ από

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 5

24.5.2006 επί προσφυγής Λιακόπουλου, από 27.7.2006, επί προσφυγής Ευσταθίου κλπ, από 14.12.2006, επί προσφυγής Ζουμπουλίδη, από 5.7.2007 επί προσφυγής Λιοναράκη, από 17.1.2008 επί προσφυγής Βασιλάκη, από 21.2.2008 επί προσφυγής Κοσκινά κλπ, από 20.3.2008 επί προσφυγής Αλβανού κλπ, από 15.1.2009 επί προσφυγής Ρέκλου κλπ, από 4.6.2009 επί προσφυγής Πιστόλη κλπ, από 15.10.2009 επί προσφυγής Ρουμελιώτη, από 7.1.2010 επί προσφυγής Δημόπουλου και από 18.3.2010 επί προσφυγής Κοψίδη).

3. Κριτική της Νομολογίας του ΕΔΔΑ

Εν σχέσει προς τις διατυπούμενες στις ανωτέρω αποφάσεις κρίσεις του ΕΔΔΑ (παραβλεπομένων των υφολογικού χαρακτήρα ακροτήτων περί αρεοπαγιτικών τεχνασμάτων, μηχανευμάτων, πραιτωρικών λύσεων κλπ), είναι παρατηρητέα τα ακόλουθα:

A. Νομική κατασκευή

Ο κανόνας ότι ο αναιρετικός λόγος πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις της παραδεκτής προβολής του (κατηγορία της οποίας συνιστά και το ορισμένο του λόγου), προβλέπεται ρητώς από τα άρθρα 118 αρ. 4 και 577 ΚΠολΔ, κατά τα οποία τα δικόγραφα πρέπει να αναφέρουν το αντικείμενό τους κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και ευσύνοπτο, ο δε Άρειος Πάγος πρώτα συζητεί για το παραδεκτό της αιτήσεως αναιρέσεως, την οποία απορρίπτει, αν λείπει κάποια προϋπόθεση του παραδεκτού της, ακολούθως δε, αν είναι παραδεκτή η αίτηση, εξετάζει το παραδεκτό των λόγων της. Η νομική κατασκευή συνίσταται στη λύση νέου προβλήματος διά της εξετάσεώς του εντός νομοθετικού πλαισίου τεθέντος προς ρύθμιση αλλοίων ζητημάτων. Συνεπώς, ο ανωτέρω κανόνας της ανάγκης πληρότητας του αναιρετικού λόγου, ως προϋποθέσεως του παραδεκτού αυτού, τιθέμενος ευθέως υπό του ΚΠολΔ, δεν είναι γέννημα νομικής κατασκευής. Εξάλλου, ο προκύπτων εκ νομικής κατασκευής κανόνας δικαίου δεν

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 6

υπολείπεται κατ' αξίαν του ρητώς υπό νομοθετικού κειμένου προς διευθέτηση ορισμένης ανάγκης εισαγομένου ή του ερμηνευτικώς συναγομένου εξ αυτού κανόνα.

B. Δυνατότητα θεσπίσεως αυστηρής (με προϋποθέσεις παραδεκτού) αναιρέσεως

Για την αποσαφήνιση του αληθούς νοήματος ορισμένου κανόνα δικαίου ή τη δημιουργία νέου, προς κατάστρωση της μείζονος προτάσεως νομικού συλλογισμού, ο νομικός χρησιμοποιεί ορισμένα τυπικά συλλογιστικά σχήματα. Είναι τα *argumenta a simile, e contrario, a maiore ad minus, a minore ad majus, a fortiori* και *ad absurdum*, χρησιμοποιούμενα κατ' επιλογήν και αναλόγως της προσφορότητάς τους προς επίλυση του συγκεκριμένου νομικού ζητήματος. Το *argumentum a maiore ad minus*, εκ του μείζονος προς το έλασσον, αποτελεί άμεσο συλλογισμό (κατ' ακριβολογίαν όχι συλλογισμό, αλλ' άμεσο διαλογισμό), του οποίου η υπαλλάσσουσα πρόταση στηρίζεται στην ποσοτική διαφορά αυτής προς τη μία και μόνη προκειμένη. Ο άμεσος συλλογισμός θεμελιώνεται επί της σχέσεως υπερτάξεως ή υποτάξεως δύο εννοιών, λαμβανομένων κατά το πλάτος αυτών. Εκ της υπαλλαγής έπεται ότι η υπαλλάσσουσα πρόταση (συμπέρασμα) είναι αληθής, εφόσον η προκειμένη είναι αληθής. Βάση του συλλογισμού τούτου είναι ότι εφόσον ισχύει κάτι γενικώς, τούτο ισχύει και για τα μερικότερα (*quidquid de omnibus valet, valet etiam de quibusdam et de singulis*), κατά τον τύπο:

Όλα τα A είναι B.

Ορισμένα A είναι B.

Συνεπώς, εκ της αποτελούσης τη συλλογιστική βάση του ΕΔΔΑ προτάσεως περί της εξουσίας του εθνικού νομοθέτη να παρέχει ή όχι το ένδικο μέσο της αναιρέσεως, προκύπτει το ακόλουθο άμεσο συλλογιστικό σχήμα:

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 7

Προκειμένη πρόταση: Η χορήγηση γενικώς δικαιώματος ασκήσεως αναιρέσεως ανήκει στις δυνατότητες του εθνικού νομοθέτη.

Υπαλλάσσουσα πρόταση (συμπέρασμα): Η χορήγηση περιορισμένου δικαιώματος ασκήσεως αναιρέσεως περιλαμβάνεται στις δυνατότητες του εθνικού νομοθέτη.

Και τούτο, διότι η περιορισμένη χορήγηση του δικαιώματος ασκήσεως αναιρέσεως, τουθόπερ αντιστοιχεί προς τη νομοθετική διάπλαση αυστηρής, ήτοι με προϋποθέσεις παραδεκτού, αναιρέσεως, αποτελεί έλασσον έναντι της θεμιτής ευχερείας του εθνικού νομοθέτη να μη χορηγεί παντάπασι το δικαίωμα ασκήσεως αιτήσεως αναιρέσεως. Επομένως, η συναγωγή υπό του ΕΔΔΑ, εκ του κανόνα ότι είναι δικαίωμα του εγχωρίου νομοθέτη να μη χορηγεί δικαίωμα ασκήσεως αναιρέσεως, του κανόνα ότι δεν είναι δικαίωμά του να εισάγει αυστηρή αναίρεση, ήτοι να θέτει προϋποθέσεις του παραδεκτού αυτής, ούτε καθήκον του Ακυρωτικού να εξετάζει τη συνδρομή τους, πάσχει από πλευράς τυπικής λογικής.

Γ. Έλλειψη ταυτότητας και αντίφαση μεταξύ της ανάγκης σεβασμού του ρυθμιστικού πλαισίου της αυστηρής αναιρέσεως και της δυνατότητας παραθεωρήσεως τούτου

Ομοίως, πάσχει λογικώς η κρίση ότι «το δικαστήριο μπορεί να δεχθεί ότι ο κανόνας αυτός, ήτοι της αναγκαιότητας αναφοράς των παραδοχών του δικαστηρίου της ουσίας, είναι σύμφωνος προς τις αρχές της νομικής ασφαλείας και της καλής απονομής της δικαιοσύνης», αλλά η μη αναφορά στο αναιρετήριο, ως προς τις διαγνωσθείσες υπό του ΕΔΔΑ περιπτώσεις, των γενομένων δεκτών από τις αναιρεσιβληθείσες αποφάσεις πραγματικών γεγονότων δεν ήταν αναγκαία, διότι οι προσφεύγοντες (τότε αναιρεσεύοντες) «είχαν παραθέσει περιληπτικώς στην εισαγωγή των αιτήσεων των τα κυριότερα πραγματικά γεγονότα της

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 8

υποθέσεως, την μέχρι τότε ακολουθηθείσα διαδικασία και τις αιτιάσεις των κατά των προσβαλλομένων αποφάσεων». Η έλλογη σκέψη πρέπει να πειθαρχεί στις τέσσαρες θεμελιώδεις αρχές του ορθού λόγου, ήτοι τους ανωτάτους νόμους της ταυτότητας, της αντιφάσεως, του αποκλεισμού του τρίτου και του αποχρώντος λόγου. Οι νόμοι αυτοί πρέπει να διέπουν και τη νομική σκέψη γενικώς και τη δικαστική κρίση ειδικότερα. Οι προπαρατεθείσες νομικές σκέψεις των ανωτέρω αποφάσεων δεν φαίνεται να στοιχούνται προς τους δύο πρώτους εκ των ανωτάτων νόμων της νοήσεως και δη το νόμο της ταυτότητας, αφού εξομοιούνται δύο αντίθετα αντικείμενα, ήτοι η υποχρέωση σεβασμού και η παραθώρηση ενός και του αυτού κανόνα, του περί της αναγκαιότητας δηλ. προβολής ορισμένως του αναιρετικού λόγου, καθώς και το νόμο της αντιφάσεως, ως γινομένης δεκτής της αληθείας δύο αντιφατικών προτάσεων, τουτέστιν τόσο της αναγκαιότητας, όσο και της μη αναγκαιότητας προβολής του αναιρετικού λόγου εν πληρότητι. Η εφαρμογή του δικαίου εξάλλου πρέπει να γίνεται ελλόγως. Τις αρχές της έλλογης εφαρμογής του δικαίου φαίνεται βεβαίως ακολουθούν και το ΕΔΔΑ, εφόσον οι αποφάσεις του βρίθουν νομικών συλλογισμών, ερμηνευτικών αναλύσεων, επιχειρημάτων κλπ. Εν τούτοις, οι ανωτέρω σκέψεις του αποκλίνουν προς την άλογη εφαρμογή του δικαίου, παραπέμπουσες στη «δικαιοσύνη του καδῆ», αποφαινομένη κατά περίπτωση και επιτρέπουσα τη διαφορετική διάγνωση ομοίων ζητημάτων ή την ομοία κρίση αντιθέτων περιπτώσεων.

Δ. Δυνατότητα υποκαταστάσεως των ελλείψεων του αναιρετηρίου διά των στοιχείων του φακέλου.

Περαιτέρω, εδέχθη το ΕΔΔΑ ότι η παράλειψη μνείας στο αναιρετήριο υποχρεωτικών στοιχείων του αναιρετικού λόγου μπορεί να αναπληρωθεί από το περιεχόμενο του φακέλου, στον οποίο πρέπει να προσφεύγει ο Άρειος Πάγος, προκειμένου να

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 9

εντοπίζει ελλείπον ουσιώδες και υποχρεωτικώς καταχωρητέο στο αναιρετήριο στοιχείο. Και η κρίση αυτή έρχεται σε έντονη αντίθεση προς το γενικώς κρατούντα στα δικονομικά δίκαια κανόνα ότι το εισαγωγικό δίκης δικόγραφο (αγωγή, ένδικο μέσο κλπ) πρέπει να διαλαμβάνει πλήρως και σαφώς την ιστορική του αιτία, η οποία δεν μπορεί να προκύπτει εξ άλλων εγγράφων. Τη συμπεριληπτέα άλλωστε στο ένδικο μέσο ιστορική αιτία αποτελούν οι λόγοι αυτού, σύμφωνα με τα άρθρα 118 αρ. 4, 501, 520, 547, 566 ΚΠολΔ.

Ε. Παραθεώρηση της φύσεως του αναιρετικού ελέγχου

Ο αναιρετικός έλεγχος είναι νομικός. Αποσκοπεί στη διόρθωση των νομικών σφαλμάτων της προσβαλλομένης αποφάσεως. Αντιθέτως, κείται εκτός του βεληνεκούς του η έρευνα της ορθότητας των πραγματικών διαπιστώσεων του ουσιαστικού δικαστή. Γι' αυτό τα νομικά σφάλματα ελέγχονται μόνον εν σχέσει προς τα γενόμενα δεκτά από το δικαστήριο της ουσίας πραγματικά γεγονότα και όχι εν αναφορά προς τους ισχυρισμούς του διαδίκου. Τους κανόνες αυτούς φαίνεται να παραβλέπει το ΕΔΔΑ, διά της κρίσεώς του ότι η παράλειψη αναφοράς στο αναιρετήριο των «παραδοχών» εκαλύπτετο, αφού οι προσφεύγοντες «είχαν παραθέσει περιληπτικώς στην εισαγωγή της αιτήσεώς της τα κυριότερα πραγματικά γεγονότα της υποθέσεως». Η σύγχυση μεταξύ γεγονότων, το μεν ανελέγκτως γενομένων από το ουσιαστικό δικαστήριο δεκτών, το δε υπό του διαδίκου προβληθέντων (αλλ' αδιαφόρων για το συγκεκριμένο αναιρετικό έλεγχο), είναι προφανής.

ΣΤ. Ανεπάρκεια της αρχής της αναλογικότητας να δικαιολογήσει την απόκλιση εκ του κανόνα

Αλλά και η επικαλουμένη αρχή της αναλογικότητας αδυνατεί να δικαιολογήσει την απόκλιση εκ του κανόνα της ανάγκης πληρότητας του αναιρετηρίου για το ορισμένο του ενδίκου μέσου της αναιρέσεως. Η ωφέλεια εκ της παρακάμψεως του εν λόγω

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 10

βασικού κανόνα είναι η απαλλαγή του αναιρεσειόντος εκ του βάρους να παραθέσει λίγες φράσεις στο αναιρετήριό του. Η εν λόγω υποχρέωση είναι ηπία, δικαιολογείται πλήρως, ως εκτίθεται αμέσως κατωτέρω και ερείδεται επί των από μακρού κρατούντων δικονομικών θεσμών. Η απάλειψη συνεπώς του σχετικού βάρους του διώκοντος τον αναιρετικό έλεγχο, να προσδιορίσει πλήρως την αποδιδόμενη στην πληττομένη απόφαση πλημμέλεια, δεν αποτελεί επαρκές αντιστάθμισμα προς παράκαμψη ευλόγου και ευχερώς τηρητέου υπ' αυτού βασικού δικονομικού κανόνα.

Z. Κανονιστική απροσδιοριστία

Βεβαίως το ΕΔΔΑ εδέχθη ότι προσβολή του δικαιώματος προσφυγής σε δικαστήριο υπήρξε υπό τις ειδικές συνθήκες των συγκεκριμένων περιπτώσεων, αφήνον ανοικτό το ενδεχόμενο ανάλογη κρίση περί απαραδέκτου ένεκα αοριστίας αναιρετικού λόγου να μη συνιστά παράβαση του άρθρου 6 § 1 της ΕΣΔΑ. Δεν προσδιορίζει όμως τις προϋποθέσεις, υπό τις οποίες πρέπει να παρακάμπτεται ο κανόνας της υποχρέωσης συντάξεως πλήρους και ορισμένου αναιρετηρίου και δη τους δικαιολογούντες την κατάφαση της αοριστίας του αναιρετικού λόγου όρους.

H. Το ουσιαστικώς άτοπο της εκδοχής του ΕΔΔΑ και το προς ακρόαση δικαίωμα του αναιρεσιβλήτου

Ακόμη, η συμμόρφωση προς την ανωτέρω στρασβούργεια απόφαση περί της υπό απροσδιόριστα στοιχεία καταφάσεως ή μη της αοριστίας των αναιρετικών αιτιάσεων, δημιουργεί σημαντικά προβλήματα, τόσο για τον Άρειο Πάγο, ο οποίος, εκτρεπόμενος του λειτουργικού ρόλου του, θα πρέπει, εάν μάλιστα γενικευθεί ο κανόνας της υποχρέωσης προσφυγής στα στοιχεία της δικογραφίας, να ερευνήσει πληθύν δικογράφων για τη συμπλήρωση του ελλιπούς αναιρετηρίου, όσο και για τον αναιρεσίβλητο, ο οποίος κατά προσβολή του δικαιώματός του προς ακρόαση, θα πρέπει να απαντά επί πιθανών, αρχικώς

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 11

αγνώστων και ακολούθως κατά δικαστική έμπνευση εξειδικευομένων αιτιάσεων.

Θ. Αίτια του απαραδέκτου των αναιρετικών λόγων

Η νομολογία του Αρείου Πάγου, εν σχέσει προς το αναγκαίο περιεχόμενο του αναιρετηρίου, φαίνεται ίσως απαιτητική. Οι ποικίλες διατυπώσεις όμως των σχετικών αποφάσεων, που φαίνονται συσσωρεύουσες υψηλό αριθμό υποχρεωτικώς παραθετέων στο αναιρετήριο στοιχείων, απλώς απηχούν την ανάγκη προσδιορισμού του νομικού σφάλματος της προσβαλλομένης διά του οικείου αναιρετικού λόγου αποφάσεως. Η περιγραφή του σφάλματος τούτου, ενόψει της αποστολής του Ακυρωτικού και του περιεχομένου του αναιρετικού ελέγχου, είναι σύμφυτος προς την ανάγκη πληρότητας του αναιρετηρίου. Εξάλλου, η σχετικώς υψηλή, ιδίως παλαιότερα, συχνότητα του φαινομένου απορρίψεως αναιρετικών λόγων ως απαραδέκτων, ένεκα αοριστίας, οφείλεται εν πολλοίς, τόσο στο μεγάλο όγκο των αιτήσεων αναίρέσεως, όσο και στην ημετέρα αδικαιολόγητη ενίοτε κατά την εκτίμηση του αναιρετηρίου αυστηρότητα, αλλά και στην άσκηση της αναίρέσεως από μη εξειδικευμένους στο ιδιαίτερο τούτο ένδικο μέσο παροχής έννομης προστασίας δικηγόρους. Σημειωτέον ότι εξουσία ασκήσεως των καθηκόντων τους ενώπιον των Ανωτάτων (Ακυρωτικών) Δικαστηρίων των συγχρόνων ευρωπαϊκών κρατών έχουν συνήθως λίγες δεκάδες δικηγόρων.

Ι. Έννοια, αναγκαιότητα μνείας και επάρκεια των «παραδοχών»

Οι «παραδοχές» (όρος αντικαταστήσας σχετικώς προσφάτως στην αρεοπαγιτική φρασεολογία την παραδοσιακή έννοια «των ανελέγκτως γενομένων δεκτών πραγματικών γεγονότων»), ως αναγκαίως μνημονευτέο στο αναιρετήριο, για την πληρότητά του, στοιχείο, πρέπει να νοηθούν ως η έκθεση των γενομένων δεκτών υπό του ουσιαστικού δικαστηρίου γεγονότων. Η

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 12

έκθεση αυτή ουδόλως βεβαίως συνίσταται στη σχοινοτενή εξιστόρηση ή αυτολεξεί παράθεση των γενομένων δεκτών πραγματικών γεγονότων. Η αναφορά των όχι μόνο μπορεί, αλλά και επιβάλλεται, κατ' άρθρο 118 αρ. 4 ΚΠολΔ, να γίνεται συνοπτικώς. Κριτήριο επαρκείας των μνημονευτέων στο αναιρετήριο παραδοχών αποτελεί η δυνατότητα εξειδικεύσεως δι' αυτών της προβαλλομένης νομικής πλημμελείας. Υπό την έννοια αυτή απαιτεί και πρέπει να απαιτεί η νομολογία του Αρείου Πάγου την παράθεση στο αναιρετήριο των «παραδοχών». Είναι γεγονός εξάλλου, ότι ενίοτε, σε ευάριθμες πάντως περιπτώσεις, δεν έτυχε ορθής εφαρμογής ο ανωτέρω κανόνας, αξιώσαντος του Αρείου Πάγου τη λεπτομερή παράθεση στο αναιρετήριο περιπτών για την άσκηση του αναιρετικού ελέγχου «παραδοχών». Προς ορθή εφαρμογή του κανόνα, περί των προαπαιτούμενων για την πληρότητα του αναιρετικού λόγου στοιχείων, επιβάλλεται ασφαλώς, όπως και στις λοιπές εκτιμήσεις του, εξιδιασμένη προσοχή.

ΙΑ. Συμπέρασμα

Βάσει των ανωτέρω είναι δυνατή η γενική παρατήρηση ότι, όσον αναγκαία είναι η αποφυγή της άκρας περί την εκτίμηση του αναιρετηρίου αυστηρότητας, τόσον επιβεβλημένη είναι και η συλλογιστική ευστάθεια. Και για τις δύο, ως δικαιοϊκά desiderata, φαίνεται χρήσιμη η υπόδειξη του Albert Einstein: «Τα πράγματα πρέπει να απλουστεύονται κατά το δυνατόν, αλλά όχι και περισσότερο».

Πάντα τα ανωτέρω επεσήμανα δι' άρθρου μου, δημοσιευθέντος στο Νομικό Βήμα του έτους 2008. Κατ' αυτού διευτυπώθησαν πολλαχόθεν αντιρρήσεις, αλλ' ουδείς ουσιαστικός αντίλογος.

4. Μερικές ιστορικές – συγκριτικές επισημάνσεις

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 13

Η αναίρεση, υπό τη σύγχρονη υπόστασή της, ως εκτάκτου ενδίκου μέσου, εκυοφορήθη εντός των κόλπων του Μεγάλου Συμβουλίου στη Γαλλία, κατά τη διάρκεια των δεκάτου τετάρτου έως δεκάτου έκτου αιώνα. Η αποτελούσα το δογματικό θεμέλιό της διάκριση των σφαλμάτων του δικαστηρίου της ουσίας σε νομικά και πραγματικά αποτυπώνεται σαφώς πλέον κατά το τέλος της περιόδου αυτής, στην Ordonnance de Blois του 1579 και το έδικοτο της Rouen του 1597. Οι ρυθμίσεις αυτών και οι επακολουθήσασες διατάξεις συνεχωνεύθησαν τελικώς στον Reglement του 1738. Ο εν λόγω Κανονισμός επιτάσσει, διά του IV τίτλου του άρθρου 1, να αναφέρονται στο αναιρετήριο οι λόγοι αναίρέσεως (les moyens de cassation).

Μετά την απόσχιση του τουρκικού ζυγού και κατά τη συγκρότηση του ελληνικού κράτους, ιδρύθη στο πλαίσιο της δικαστικής οργανώσεως αυτού, ο Άρειος Πάγος, ως ακυρωτικό δικαστήριο, με βάση τη γαλλική νομοθεσία. Διά της Πολιτικής Δικονομίας του 1834 εθεσπίσθη και υπήχθη σ' αυτόν το έκτακτο ένδικο μέσο της αναίρέσεως. Κατ' απομίμηση των ισχυόντων στη Γαλλία βάσει του μόλις αναφερθέντος Κανονισμού, ορίσθη διά του άρθρου 819 της ΠολΔ 1834 ότι «η περί αναίρέσεως αίτησις πρέπει να περιέχει τους της αναίρέσεως λόγους». Ανάλογη επιταγή περιλαμβάνει και το άρθρο 566 του ισχύοντος ΚΠολΔ, ορίζον ότι «το έγγραφο της αναίρεσης πρέπει να περιέχει τους λόγους της αναίρεσης».

Όμοιοι κατά βάση κανόνες περιλαμβάνονται στις αντίστοιχες ρυθμίσεις των πολιτικών δικονομιών και των πλέον εξελιγμένων ευρωπαϊκών κρατών. Ειδικότερα, ενδεικτικώς:

Η γερμανική Πολιτική Δικονομία ορίζει (§ 551 1, 3 ZPO) ότι: «Der Revisionskläger muss die Revision begründen. Die Revisionsbegründung muss enthalten: die Angabe der Revisionsgründe und zwar: a) die bestimmte Bezeichnung der

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 14

Umstände, aus denen sich die Rechtsverletzung ergibt; b) soweit die Revision darauf gestützt wird, dass das Gesetz in Bezug auf das Verfahren verletzt sei, die Bezeichnung der Tatsachen, die den Mangel ergeben».

Αναλόγως, και ο νέος γαλλικός Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας προβλέπει (άρθρο 978 NCPC) ότι: «A peine d'être déclaré d'office irrecevable un moyen ou un élément de moyen ne doit mettre en oeuvre qu'un seul cas d'ouverture. Chaque moyen ou chaque élément de moyen doit préciser, sous la même sanction: le cas d'ouverture invoqué; le partie critiquée de la decision; ce en quoi celle-ci encourt le reproche allégué».

Ωσαύτως και ο ιταλικός Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας ορίζει (άρθρο 366 CPC) ότι: «Il ricorso dove contenere, a pena di inammissibilità, i motivi per i quali si chiede la cassazione, con l'indicazione delle norme di diritto su cui si fondano».

Βάσει των κανόνων τούτων, εγχωρίων και αλλοδαπών, εγένετο και γίνεται παγίως δεκτό υπό της νομολογίας και θεωρίας, τόσοσιν παρ' ημίν, όσοσιν και στην ξένη, ότι επί ποινή απαράδεκτου οι υπόψη αναιρετικοί λόγοι πρέπει να διαλαμβάνουν σαφώς, συγκεκριμένως και ειδικώς το αποδιδόμενο στην πληττομένη απόφαση σφάλμα, τα στοιχεία, από τα οποία προκύπτει τούτο και τον παραβιασθέντα ουσιαστικό κανόνα δικαίου και μάλιστα εναρίθμως, απαγορευομένης της προσφυγής του αναιρετικού δικαστηρίου σε άλλες πηγές προς ανεύρεση των θεμελιούντων τον εξεταζόμενο αναιρετικό λόγο στοιχείων. Η καθολικώς γινομένη δεκτή αναγκαιότητα πληρότητας του αναιρετηρίου διά συγκεκριμένων αναφορών αποδίδεται από τη θεωρία και την πράξη στο γαλλικό δίκαιο ως «precision suffisante», στο ιταλικό με τη διδασκαλία περί «autosufficienza» του αναιρετηρίου κλπ.

Συνεπώς, ο Άρειος Πάγος, κατά τη διατύπωση των περί αοριστίας των ανωτέρω αναιρετικών λόγων σκέψεών του, ούτε

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 15

υπό αυτοπεριχαράκωση διατελεί, ούτε από ανεπίτρεπτη εσωστρέφεια ελαύνεται. Απλώς, διαμορφώνει το ημεδαπό δόγμα, βάσει και των εντός του ευρωπαϊκού χώρου, δυνάμει ομοίου κανονιστικού πλαισίου, γενικώς κρατούντων, καίτοι ενίοτε επιδεικνύει αδικαιολόγητη αυστηρότητα, κατά την εφαρμογή των οικείων κανόνων.

5. Προς εξ υπαρχής θεώρηση του ζητήματος

Βάσει των ημετέρων περί την εκτίμηση του αναιρετηρίου υπερβολών και παρά την προβληματική στρασβούργεια νομική λογική, παρίσταται ανάγκη διευθετήσεως του ζητήματος. Αφετηρία προς τούτο πρέπει ασφαλώς να αποτελέσει το τεθειμένο δίκαιο. Κατά τον ΚΠολΔ:

α) Το έγγραφο της αναιρέσεως πρέπει να περιέχει, εκτός των άλλων και τα στοιχεία που απαιτούνται κατά τα άρθρα 118 έως 120, καθώς και τους λόγους της αναιρέσεως (άρθρο 566 § 1). Το αυτό ισχύει και για τους λόγους των λοιπών εν στενή εννοία ενδίκων μέσων (ανακοπής ερημοδικίας, εφέσεως και αναψηλαφήσεως). Ανάλογο περιεχόμενο πρέπει κατά νόμον να έχουν και πάντα τα λοιπά εν ευρεία εννοία ένδικα μέσα (αγωγή, ανταγωγή, αίτηση, ανακοπή κλπ). Συνάγεται εντεύθεν ο γενικός κανόνας ότι το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο πρέπει να διαλαμβάνει τους λόγους του.

β) Ακόμη, τα δικόγραφα πρέπει να αναφέρουν το αντικείμενό τους κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και ευσύνοπτο (άρθρο 118 αρ. 4).

γ) Περαιτέρω, το δικαστήριο πρώτα συζητεί για το παραδεκτό της αναιρέσεως. Αν η αναίρεση δεν ησκήθη νομίμως ή αν λείπει κάποια προϋπόθεση για να είναι παραδεκτή, ο Άρειος Πάγος την απορρίπτει και αυτεπαγγέλτως. Αν ο Άρειος Πάγος κρίνει νόμιμη και παραδεκτή την αναίρεση, εξετάζει το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της (άρθρο 577).

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 16

δ) Τέλος, κατ' εξαίρεση ο Άρειος Πάγος εξετάζει αυτεπαγγέλτως ύστερα όμως από πρόταση του εισηγητή αρεοπαγίτη, που έχει περιληφθεί στην έγγραφη εισήγησή του, λόγο αναιρέσεως από εκείνους που αναφέρονται στους αριθμούς, 1, 4, 14, 16, 17 και 19 του άρθρου 559 (άρθρο 562 § 4).

Διά των ανωτέρω ρητών νομοθετικών επιταγών, των οποίων αποδέκτης είναι τόσον ο αναιρεσείων, όσον και ο Άρειος Πάγος, διαμορφώνεται το ακόλουθο κανονιστικό πλαίσιο:

α. Έρευνα των προϋποθέσεων ισχύος της αιτήσεως αναιρέσεως

Η αίτηση αναιρέσεως, ως επιτευκτική διαδικαστική πράξη, πρέπει να εξετάζεται από τον Άρειο Πάγο εν πρώτοις ως προς τις προϋποθέσεις του παραδεκτού αυτής. Η θετική διάγνωση της συνδρομής αυτών ακολουθείται από την έρευνα των αναιρετικών λόγων κατά το παραδεκτό, τη νομιμότητα και την ουσιαστική βασιμότητα αυτών εν σειρά και δι' ανοίγματος εκάστου των εν λόγω σταδίων κατόπιν θετικής κρίσεως επί του προηγούμενου.

β. Πληρότητα του αναιρετηρίου

αα. Η πληρότητα του αναιρετικού λόγου, ως προϋπόθεση του παραδεκτού αυτού, συνίσταται στη σαφή, ορισμένη και ευσύνοπτη αναφορά αναιρετικής πλημμελείας, εκ των περιοριστικώς αναγραφόμενων στο άρθρο 559 ΚΠολΔ.

ββ. Η αναγκαιότητα σαφούς και ορισμένης εκθέσεως του αναιρετικού λόγου επιβάλλει την εξειδίκευσή του, δι' αναφοράς στο αναιρετήριο των απαραίτητων προς διάγνωσή του ιστορικών στοιχείων.

γγ. Το ευσύνοπτο της εκθέσεώς του εξάλλου, συνίσταται στην περιληπτική αναφορά των εν λόγω στοιχείων, καθισταμένης περιττής της αναφοράς όσων λεπτομερειών δεν άπτονται του αναιρετικού ελέγχου.

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 17

Ως απαραίτητα ιστορικά στοιχεία τέλος, νοούνται ενταύθα τα διαδικαστικά συμβάντα, επί των οποίων θεμελιούται η αναιρετική αιτίαση, ήτοι δικανικά γεγονότα (λχ πρόταση ισχυρισμού, ερημοδικία διαδίκου ή λήψη υπόψη παρανόμου αποδεικτικού μέσου) ή κρίσεις του ουσιαστικού δικαστηρίου (λχ αναιτιολόγητη απόρριψη ενστάσεως συμψηφισμού ή εσφαλμένη κατανομή του βάρους αποδείξεως, διά της κρίσεως πχ ότι ο ενάγων δεν απέδειξε τη μη εξόφλησή του από τον εναγόμενο).

γ. Πληρότητα των εκ των αρ. 1 και 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ λόγων.

Ειδικώς για την πληρότητα των λόγων αυτών, οι οποίοι απετέλεσαν και το αντικείμενο των ανωτέρω αποφάσεων του ΕΔΔΑ, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ προκαθεστηκυίας υπαγωγής και ουσιαστικής εφαρμογής ουσιαστικού κανόνα δικαίου.

αα. Στην πρώτη περίπτωση, βάσει των γενικώς ισχυόντων, κατά τα ανωτέρω υπό 5β, απαιτείται μεία του περιεχομένου της ιστορικής βάσεως του ισχυρισμού (αγωγής, ενστάσεως κλπ), καθ' ον λόγον ο αναιρεσείων επικαλείται εσφαλμένη επ' αυτού εφαρμογή ουσιαστικού κανόνα δικαίου. Η αναφορά λεπτομερειών, πέραν του αποδιδόμενου στο ουσιαστικό δικαστήριο σφάλματος, δεν είναι αναγκαία. Λχ επί απορρίψεως ως μη νόμιμης αγωγής καταβολής τιμήματος πωληθέντος δι' ιδιωτικού εγγράφου κινητού πράγματος, ελλείψει συμβολαιογραφικού τύπου, είναι περιττή η αναφορά των αναγομένων στην περιγραφή του πράγματος λεπτομερειών ή των χρονικών σημείων καταβολής των δόσεων του πιστωθέντος τιμήματος.

ββ. Στη δεύτερη περίπτωση ο αναιρετικός λόγος πρέπει να διαλαμβάνει τα γενόμενα δεκτά υπό του ουσιαστικού δικαστηρίου γεγονότα. Η έκθεση αυτών ουδόλως βεβαίως συνίσταται στη σχοινοτενή εξιστόρηση ή αυτολεξεί παράθεση των γενομένων

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 18

δεκτών περιστατικών. Η αναφορά των όχι μόνο μπορεί, αλλά και επιβάλλεται, κατ' άρθρο 118 αρ. 4 ΚΠολΔ, να γίνεται συνοπτικώς. Κριτήριο επαρκείας των μνημονευτέων στο αναιρετήριο ως γενομένων δεκτών γεγονότων αποτελεί η δυνατότητα εξειδικεύσεως δι' αυτών της προβαλλομένης νομικής πλημμελείας. Έτσι, επί καταψηφίσεως χρηματικής ικανοποιήσεως, λόγω ηθικής βλάβης, την οποία υπέστη η σύζυγος του τραυματισθέντος σε τροχαίο ατύχημα ενάγοντος, είναι περιττή η αναφορά στο αναιρετήριο του εναγομένου των γενομένων δεκτών περιστάσεων του ατυχήματος, αρκούσης της επικλήσεως ότι επεδικάσθη χρηματική ικανοποίηση στον ενάγοντα παθόντα για ηθική βλάβη τρίτου.

γγ. Ομοίως, επί αναιρετικού λόγου περί εκ πλαγίου παραβιάσεως ουσιαστικού κανόνα δικαίου, αρκεί ο εντοπισμός στο αναιρετήριο της ελλείψεως, αντιφάσεως ή ανεπαρκείας της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως, σαφώς, ορισμένως και συνοπτικώς προσδιοριζομένων, ώστε να εξειδικεύεται το ελάττωμά της, χωρίς ανάγκη εκθέσεως, όσων λεπτομερειών είναι αδιάφορες για την επικαλουμένη πλημμέλεια.

δδ. Τέλος, η υποχρέωση ενάριθμης μνείας του παραβιασθέντος κανόνα ουσιαστικού δικαίου πρέπει να αντιμετωπίζεται επιεικώς. Το αναιρετήριο πρέπει βεβαίως να μνημονεύει τον φερόμενο ως παραβιασθέντα ουσιαστικό κανόνα, ιδίως επί πολυσχιδών εννόμων σχέσεων, καλυπτομένων από πολλούς κλάδους του δικαίου, όπως ενοχικού, εμπορικού, ειδικών νομοθεσιών κλπ. Είναι όμως εύλογο να παρακάμπτεται η έλλειψη ενάριθμης μνείας σε τρεις τουλάχιστον περιπτώσεις και δη, είτε όταν ο κανόνας είναι γενική αρχή συναγομένη από πολλές διατάξεις (λχ ανωτέρα βία, επιείκεια) ή φέρει πάγιο όνομα (πχ κατάχρηση δικαιώματος), είτε εφηρμόσθη ανύπαρκτος κανόνας (λχ αναγνώριση υποχρεώσεως ασκήσεως φιλανθρωπικής

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 19

δραστηριότητας), οπότε υφίσταται πραγματική αδυναμία ενάριθμης επικλήσεώς του.

δ. Δυνατότητα συμπληρώσεως του αορίστου αναιρετικού λόγου από τον εισηγητή

Εφόσον ο Άρειος Πάγος κατ' εξαίρεση, εξετάζει αυτεπαγγέλτως ορισμένους λόγους αναιρέσεως, κατόπιν προτάσεως του εισηγητή αρεοπαγίτη, που έχει περιληφθεί στην έγγραφη εισήγησή του, ο τελευταίος επί σημαντικών περιπτώσεων πρέπει να συμπληρώνει τον εμπόπτοντα στους αριθμούς 1, 4, 14, 16, 17 και 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, ελλιπή αναιρετικό λόγο.

6. Εισήγηση

Ενόψει των ανωτέρω εισηγούμαι προς την Ολομέλεια του Αρείου Πάγου να αποφασίσει αναπροσαρμογή της ακολουθουμένης κατά την αντιμετώπιση της αοριστίας του αναιρετικού λόγου πρακτικής του και δη σε τρία επίπεδα, ως εξής χρονικώς κατατασσόμενα και κατά περιεχόμενο υποστασιούμενα:

A. Λειτουργικό επίπεδο

Ευρύτερη χρήση της δυνατότητας συμπληρώσεως από τον εισηγητή αρεοπαγίτη του αορίστου αναιρετικού λόγου, χάριν διασώσεώς του.

B. Διαγνωστικό επίπεδο

Φιλάγαθη και επιεικής εκτίμηση του αναιρετηρίου, εντός του προαναφερθέντος πλαισίου του υποχρεωτικού κατά νόμον περιεχομένου του, αρκούσης της σαφούς, ορισμένης και ευσύνοπτης εκθέσεως του αναιρετικού λόγου.

Γ. Υφολογικό επίπεδο

Επί μη διασώσεως λόγου αναιρέσεως, κατά την εκτύλιξη του λειτουργικού ή διαγνωστικού σταδίου, προσήλωση στο νομοθετικό κείμενο της απορριπτικής αυτού, ως αορίστου, αρεοπαγιτικής αποφάσεως, αναφερούσης στη μεν μείζονα σκέψη της, την αναγκαία έκθεση στο αναιρετήριο του λόγου αναιρέσεως (κατά

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 20

τρόπο σαφή, ορισμένο και τουλάχιστον ευσύνοπτο), στη δε ελάσσονα την έλλειψη και αυτού ακόμη του ελαχίστου περιεχομένου του και λαμβανούσης την ακόλουθη μορφή:

«Επειδή κατά το άρθρο 566 § 1 ΚΠολΔ, το έγγραφο της αναιρέσεως πρέπει να περιέχει, εκτός των άλλων και τα στοιχεία που απαιτούνται κατά τα άρθρα 118 έως 120, καθώς και τους λόγους της αναιρέσεως. Εξάλλου, κατά το άρθρο 118 αρ. 4 του αυτού Κώδικα, τα δικόγραφα πρέπει να αναφέρουν το αντικείμενό τους κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και ευσύνοπτο. Ο αόριστος αναιρετικός λόγος τέλος, σύμφωνα με την § 3 του άρθρου 577 του ιδίου Κώδικα, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος. Στην προκειμένη περίπτωση, ο αναιρεσείων επικαλείται τον εκ του άρθρου 559 αρ. 1 (ή 19) ΚΠολΔ λόγο, αλλά δεν προσδιορίζει κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και ευσύνοπτο τη διαπραχθείσα από το Εφετείο (... ή ...) παραβίαση κανόνα του ουσιαστικού δικαίου (ή την έλλειψη αιτιολογίας – τις αντιφατικές αιτιολογίες – τις ανεπαρκείς αιτιολογίες της πληττομένης αποφάσεως, σε ζήτημα που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης). Συγκεκριμένως, ...

(προσδιορισμός της ελλείψεως του αναιρετικού λόγου, ως μη διαλαμβάνοντος ούτε ευσυνόπτως την αποδιδόμενη στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση πλημμέλεια).

Επομένως, ο ... λόγος αναιρέσεως είναι αόριστος και πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος».

Μετά το πέρας της εισηγήσεως ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου Ιωάννης – Σπυρίδων Τέντες διατύπωσε τη γνώμη που ήταν σύμφωνη με την πρόταση του Εισηγητή και αποχώρησε.

Επακολούθησε συζήτηση, μετά την οποία η Ολομέλεια, σκεφθείσα κατά νόμον, δέχτηκε ομοφώνως την εισήγηση και την αιτιολογία της.

Αριθμός 14/13.5.2010 - σελ. 21

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφασίζει την αντιμετώπιση του ανωτέρω ζητήματος σύμφωνα με την εισήγηση.

Κρίθηκε, αποφασίστηκε και εκδόθηκε στην Αθήνα στις 13 Μαΐου 2010.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ